

Waalwijks dialect -> NL

Dit woordenboek Waalwijks bevat 45 gezegden, 910 woorden en 10 opmerkingen.

45 gezegden

- "...die wit wel wor Abram de mosterd holt" - Een jongen die geen voorlichting meer nodig heeft.
- "...hij hagget nie briejid" - afzien
- "Den dieje bidt allinnig mar vur z'n egge parochie" - Alleen voor z'n eigen belang opkomen.
- "Dèster inne van de mellukboer" - een apart kind
- "die ies mee de meziek mee" - spoorloos
- "kek mar uit mee oew gek bakkes, dolluk sloi ut klokske van Rome en dan blijvet zo ston" - Bekken trekken
- 'R tuusenuit naaie. "Hij naait er van tuuse" of "Hij naait 'm" - De benen nemen (weg vluchten)
- ' ' ..hoe aawer hoe gekker war' ' - Jolig bejaard
- achter de buuke heg liggen - begraven zijn
- as Paose en Pinkstere op ene dag valt - nooit
- begaoje - er een potje van maken
- Blaost 'm ammel mer op! - Zoek het allemaal maar uit!
- Damke van Mie Pol - Doorgang Grotestraat Kloosterwerf
- Dè ge bedaankt zet, dè witte war. - Je bent bedankt
- Den burgemister zee tigge de Pestoor, ' ' Haawde Gij ze mar stom, dan haaw ik ze wel erm' ' - Burgemeester en de Pastoor
- Dor hedde hum wir mee z'n zije sokke. - iemand met ongeloofwaardige verhalen
- een kiendje kopen - een kind krijgen, bevallen
- Erges peuke van scheite - Ergens schoon genoeg van hebben
- Haaw oewe mond, of grof: haaw oew bakkes - Hou je mond
- Hedde't of kredde't - Ben je gek of word je het nu
- Hij ies net zo slim as 't pèrd van Kriestus (..en dè was unnen ezel) - Hij is een dom persoon
- Hij ies op de cente es 'nen duuvel op ziele. - Hij is uitermate gierig.
- Hij zit er ginnen ene* (in 'ene' de eerste e als in 'beer' - Hij zegt niks. Hij houdt z'n mond.
- himmel van oewen apprepoo aaf zen - helemaal van slag zijn
- iemand lotte barste - iemand in de steek laten
- iemand vur z'n klep rije - iemand aanrijden
- ik goi ies nor munne niepert - ik ga 'ns naar mijn bed
- ik haaw van oe war - ik hou van jou
- ik kan oe goed lije war. of, ik zie oe gerre war. - ik mag je graag
- jullije Jan - Aanduiding familie lid (Jan)
- kheb doar niks verloren - ergens niet willen / moeten zijn
- Mee de kiepen op stok gon - vroeg gaan slapen
- nor de strot gon - naar de stad gaan
- nor veuren gaon - naar het centrum gaan
- oew egge opnaaie - je ergens over opwinden
- op sjaanternel gon - uitgaan op zoek naar partner
- Schon Plaoetje - Mooi foto
- un oor oannaie - bedonderen
- unne Ketshuvvelse - iemand uit Kaatsheuvel
- ut règent dettut zekt - het regent heel hard
- Vaast werk ies vaasten èèrmoei. - Als je vast werk hebt, zul je altijd maar een beetje verdienen (Een wijsheid uit de schoenmakerstijd)
- Wit ik 't - Weet ik veel.

- Zammer ies mee uitschaaie - Zullen we er eens mee stoppen
- zedde besodemietert - je bent goed gek
- Zoo ge't mòkt, zoo hedde't. - Het hang van jezelf af hoe iets uitpakt.

910 woorden

- (un) nen blon, un blonneke - ballon, balonnetje
- "... die hee thuis zeker de broek on" - bazige vrouw
- "...des unne goeie sul" of liever ' ne goeie sul' - Een sullig iemand
- 'er bekaaid vanaf komen' 'n verlies situatie meemaken. Meer uitleg onder 'Gezegden' - bekaaid
- 'n brooike, of 'n mikske - broodje
- 'n oogeske hebbe op iemand - oogje hebben op iemand
- 'n schown meens. "ee"als in NL 'eer'. - knappe vrouw
- 'n voske - vaasje
- 'nun uirgel (ui zonder j-klank aan 't eind) - orgel
- 's anderendogs - Dag, de volgende dag
- 't achter-end (van un verke) - achterste stuk
- 't vlooike (Hr G Smits Clemens school) - schoolhoofd
- ' kwinnie - ik weet het niet
- ' ne klets krije / vatte - kouvatten
- 1e lettergreep: De aa wordt uitgesproken als de o in de kleur ' roze' , dus wol. 2e lettergreep wordt net als in ' heerlijk' en in ' gewoonlijk' uitgesproken als ' uk' . Hieruit volgt `Wol-wuk' ' De tweede w wordt nagenoeg onhoorbaar. Daardoor ontstaat Wolluk. - Waalwijk
- 1e-, 2e-, 3e- en 4e Zeine. Betekenis: doorkruisende zijstraat. uitspraak: Zène. Vier zijstraten van de st. Antoniusstraat. - Zeine
- achter-mekorre - onverwijld, meteen
- aachtermekorre - meteen
- aachternèf (è langgerekt uitspreken) - achterneef
- aachterstevurre - achterstevoren
- aafbieje - afdingen
- aafgeddon (de o als on de kleur 'roze') - gewist
- aafstelle - uitstellen
- aaftaands ding - versleten werktuig
- aafzetter - oplichter
- aai - ei
- aaier - eieren
- aaierkoole, de 'oo' als in NL 'oor' - eierkolen
- aaierschol - eierschaal
- aalt (hij wittet aalt bitter) - altijd
- aawe - oude
- aawverwets - ouderwets
- affeceren - opschieten
- afwaase (den afwas) - afwassen
- allebaai - beiden
- allenig (de e als in 'eer') - alleen
- allicht - vanzelfsprekend
- alwir, of a'wir - alweer
- andievie - andijvie
- aonmaokliemenodde - Limonadesiroop
- aoreghèd - plezier
- appel (meervoudsvorm en enkelvoud) - appels
- appelesien - sinaasappel

- as - als
- astraant - brutaal
- baank - bank
- balle - balspel
- batterij - achterwerk
- Bazeroen - Overhemd
- beebieke - zuigeling
- begojje (verwant aan vlaams begaaien) - bevuilen (figuurlijk)
- begrovve - begraven
- bekaant - bijna
- bekleeeje - bekleeden
- beloazuru - belazeren
- belozzere - belazeren
- bels - belg
- beneeje - beneden
- bepold - bepaald
- bèr - mannelijk varken
- bèr (è uitspreken met gerekte è klank) - beer
- beraaw - berouw
- beschaaie - bescheiden
- besniete (werkwoord) ' ' ...en de goei moeten ' t mee de kwoj besniete' ' - bezuren
- besodemieten - bedonderen
- Besoijen (officiële schrijfwijze) tot 1922 zelfstandige gemeente nu een stadsdeel van Waalwijk. - Besoijen
- Besoyse stigt - Besoyensestraat
- bessum - bezem
- besteeje - besteden
- beston, de 'o' als in NL kleur 'roze'
- "ik bestoi", gij bestot, hullie beston. - bestaan
- betolle - betalen
- bevrije - bevrijden
- bezonder - bijzonder
- bezope, blaaw. - dronken
- bezuuke - bezoeken
- biejin - been (ev)
- biejin - benen (mv)
- biejin "Hij hee allebaai z'n biejin gebroke" - Been (mv)
- bietje - beetje
- blaasting - belasting
- blaauw - blauw
- blaauw buus - blauwe bus
- blaaw - blauw
- blek - blik
- blèk - grasveld
- blek en vegger - blik en veger
- blen - blaar
- Bleuj (geen specifiek Wolluks) - verleggen
- blieke - Kijken
- blijven, (maar) "Gij bleft er aaf" dus: Ik blijf, gij bleft, gullie bleft. (en) "aafblijve!" - blijven
- bloed, maar oe langer laten klinken. - bloed
- bloeie - bloeden
- bloeike - broekie (jong mensje)
- bloewt - bloot

- bloike - blaadje
- blozze - blazen
- boederij (van behoeden, behoederij) - boerderij
- boekbijnde - boekbinden
- boewm - boom
- bojje - baden
- bolleke - bolletje (wol)
- booje - bode
- bord, o langerekt. - baard
- bordop beide letters o langgerekt. - baardaap
- Bork, uitgesproken als Borruk (baard verwant aan border, grens. middeleeuws: Bordewvic, destijds 'n Hollandse grensplaats, nabij Brabantse Walvic) - Baardwijk
- Borkse sticht - baardwijkse straat
- borre - baren
- boske - struikje / heester
- botter - boter
- braainold - breinaald
- braandkaast - kluis
- braawsel - brouwsel
- breeje - brede (bnw)
- brekke - breken
- brem - braam
- bremme - bramen plukken
- briejid - breed
- broek op halluf elluf - afgezakte broek
- broekhannik - Vlaamse gaai
- brojje - braden
- bruggeske - bruggetje
- bruur - broer
- bruutol - brutaal
- buil - papieren zak
- buil - zak
- bult - buil
- bussel - bundel
- butts - deuk
- buus - bus
- d'n achterkaant - achterzijde
- d'n burgemister - burgemeester
- d'n dokter - dokter
- d' n dieje - Hij
- daanse - dansen
- daauwelen - lopen door de modder
- dakgut - dakgoot
- dam - steegje of pad naar 'n erf
- Dammetje - Steegje
- dè - dat
- de die (vrouw) - Zij
- de haai - de heide
- dè ies, (of) des - dat is
- dè ies, of samengevoegd: dè's - dat is
- de jong - jeugd
- de Ketshuvvel - Kaatsheuvel (plaatsnaam)
- de mèd. ' ' hij komt al mee de mèd thuis' ' - Meisje waarmee je verkering hebt

- de Mos (de o langgerekt uitspreken) - Maas de (rivier)
- de pestoorsmèd - huishoudster van de pastoor
- de stigt - Stationstraat
- de waai - de weide
- deddelair - muggenzifter
- deddelen - kliederen
- deddul-ler - flauw persoon
- deddulle - flauw doen
- deej - deed (vt van doen)
- deej - deed (vt)
- dees en ginne - deze en gene
- den dam - oprit
- den hof, 't hofke - tuin
- derm - darm
- dienstboje - dienstbode
- dikkels - vaak
- dikkopke - kikkervisje
- dillegossie - delegatie
- Ding. ' ' Wè zedde toch un ding war' ' - grappig persoon
- dinteloord spek - suiker op brood
- dirktur - directeur
- doeget, ik doei, gij doeget, wij doen. - doen
- doen, de oe langgerekt uitspreken. ik doe 't, gij doeget, wij hebben 't geddon. laatste o als in kleur 'roze' uitspreken. - doen
- doew' s tegenwoordig ook ' doos' waarbij oo uitgesproken als in ' oor' - doos
- doewt - dood
- dokkelerskes - rubberlaarsjes
- dokter d'n - dokter
- dolluk - zometeen
- dor - daar
- dors of dorst - durfde (vt van durf)
- douwe - duwen
- drekt - zometeen
- drod - draad
- drogge (o langerekt als in kleur 'roze') - dragen
- droike - draadje
- dur - door
- durlope - doorlopen
- èèndeluk - eindelijk
- eete, ('ee' uitspreken als in 'eer') - eten
- effe - even
- egge - eigen
- egge-geraaid - Eigenwijs
- ei - hee (uitroep)
- éigengraaid - eigenwijs
- elluf - elf
- end - einde, eind
- entulle - bekvechten
- erges mee afschaaie - ophouden
- erm - arm
- ernor - nadien
- erpel (enkelvoud en meervoud) - aardappel
- erpelschelder - aardappelschilmesje

- erpelschelle - aardappelschillen
- errembaand - armband
- Es - Als
- Es ge dè mar wit. of Egge dè mar wit - Als je dat maar weet.
- faant - lomperik
- faantenlaand - Raamsdonk e, o.
- feeter (' ee' als in ' eer') - veter
- fibbreworrie - februari
- fietslichje - fietslampje
- fisje of 'n feest* ee als in 'eer' - partij
- flaaw - flauw (smaak)
- flaawerik - flauwerik
- friekundèl - frikandel
- fries - fris
- frietbuil - patatzak
- frotter, o als in kleur ' roze' uitspreken. - frater
- frustrossie - frustratie
- fullum - film
- gaaw - gauw
- gallugge - bretels
- ge (- wit wè'k bedoel) - je
- gebakke pèrre - gebakken peren
- geef (ee als in 'eer') - knap, net uiterlijk
- gèèl - geel
- gehaaid - berekend
- gehad - gekregen (vt)
- gèl (è langgerekt uitspreken) - lustig in de liefde
- gel gelle - geel gele
- geleeje - geleden
- gelluf - geloof
- geminte - gemeente
- gemintehuis - stadhuis, gemeentehuis
- genoegd - genoeg
- genoj - genot
- geraai, of gerridschap - gereedschap
- gèrre - graag
- geschaaie - gescheiden
- geut (eu als in 'geur') - goot
- gevorluk - gevaarlijk
- gevuul - gevoel
- gewaawel - kletspraat
- gewiest - geweest
- geworschouwd - gewaarschuwd
- giestere - gisteren
- giestre - gisteren
- gietor - gitaar
- Gij (er is geen lagere-, hogere vorm) - Jij
- Gij (geen onderscheid tussen u en jij) - U
- gij zet um / gij bent um - aan de beurt zijn
- gin - geen
- gin meens - niemand
- ginder - daar
- ginderwijd - daarginds

- ginnen-inne - geen een
- gistelikke - priester
- gloske - glaasje
- gloske drinke - glaasje drinken
- glozzewaaser - glazenwasser
- goaierspot - spaarpot
- Godde gij ies gaaw spulle. (of) Got toch spulle man. (of) Flikker toch gaaw op. - afwijzen "ik heb er geen zin in"
- gojespot - spaarpot
- gojjus - Gayus, Boef. Persoon van 'n lager allooi.
- gon, "godde gij nor Wolluk " - gaan
- Gool (oo uitspreken als in "poort") - Goirle (plaatsnaam)
- goppe (o als in kleur ' roze') - kijken sullig
- gorre - garen
- gotje - gaatje
- gouwe - gouden (stoffelijk bijv.nw.)
- graaw - pips
- groewt - groot
- groewte weg - snelweg
- groowt - groot
- gruun - groen
- gruunte - groente
- gunnekaant, ginnekaant - andere kant
- gutsteen (ee als in 'eer') - gootsteen
- gwèr - geweer
- haai - heide
- haaibaai - onnauwkeurige vrouw (niet lichtzinnig)
- haaike - antoniusparochie
- Haand (ev mv) - hand handen
- haandvegger, de 'e' langer aanhouden. - handveger
- haawe - houden
- haffeltje - beetje, handvol
- halvegorre - halvergaren
- halverweges (uitspraak -weges, de 1e 'e' als in 'eer') - halverwege
- han - hadden (vt van hebben)
- he' k - heb ik
- hedde gij - heb jij, of hebt u
- heemul - hemel
- hekke - hek
- hekkendam - ingang naar boerenland
- hendig - handig
- hèrd - haard
- herremunnie - harmonie orkest
- herring - haring
- heure - horen
- hierneffe - hiernaast
- hierzo - hier
- Hij zit er ginnen éne - Hij heeft niets te vertellen
- Hillemol - helemaal
- himmel - helemaal
- himmol of hillemol - helemaal
- hinne gon - weggaan
- hoewop (-wop snel uitspreken) - hoop

- hof - tuin
- hoggelslag of kwattastrooisel - Hagelslag
- hol - zitvlak
- hommer 'o' als in kleur roze. - hamer
- hoos - schoenlepel
- hor, de 'o' klank langer aanhouden. - haar haren
- host - haast
- Houdoe - Doei
- houdoe war - tot ziens
- hullie, of de aanspreekvorm gullie - Zij (mv)
- hum - hem (bezittelijk vnw)
- hur - haar (bezittelijk vnw)
- iejin - een
- iejitte - eten
- ies - is
- ies (in: zeg het eens - zeg 't ies) - eens
- ifkes, efkes, effe - even
- ijskaast - koelkast
- ik geef (ee als in 'eer'), of ik gif, Gij gift, hullie geve. - geven
- ik goi - gaan in 'ik ga'
- ik heb, gij he (b) t, wij hebbe - hebben
- ik heb, hij hee, hullie hebbe, gullie het. In doorgevoerde vorm: 'Hij higget vur mekorre' (t.t.) 'Hij hagget vur mekorre' (v.t.) 'Hullie han 't vur mekorre' (v.t.) 'Gullie had 't vur mekorre' (v.t.) - hebben
- ik kijk, Gij kekt, wij hebbe gekeke. - kijken
- ik wil, gij wilt, "wilt Gij voor mij..." - wil
- Ik wit, wij wete. - weten
- ik zij, gij zet, wij zen - zijn
- ik zij, Gij zijt, of Gij zet, wij zijn, of wij zen. En verleden tijd: Ik waar, Gij waart, wij waare. - ben (ww)
- inslon. de 'o' als in NL kleur 'roze' - hamsteren
- instelloosie - installatie
- ja net - zo is 't
- jaankerd - huilebalk
- janneworrie - januari
- jongeske - jongen
- jor - jaar
- juin - uien
- kaai - kei
- Kaaibaand - stoeprand
- kaaj - kei, steen
- kaans - kans
- kaasje - kastje
- kaast - kast
- kaaw - koud
- kaawklum - koukleum
- kabbol - herrie
- kaggel - dronken
- kakschool - kinderdagverblijf
- kammerod, of mv. kammeroj - kameraad
- kappellon 'o' als in kleur roze. - kapelaan
- katteliëk - katholiek
- keind - kind
- keinder, ook wel 'jong' - kinderen
- keinderschommel - kinderschommel

- keinderstuurke - kinderschommel
- keinderwogge - kinderwagen
- Kèkt naor oe ègge! - Kijk naar je eigen
- kepot - doodmoe
- kerl - kerel
- kerruk - kerk
- kersmus - kerst
- kès - kaas
- kettakt - contact
- kien - kin
- kiendje, prutske - klein kind
- kiep - kip
- kiepe - kippen
- kiepe, of kiepere - omgooien, kantelen
- kietelkaaïen - grint
- kiezelkaaïkes - kiezelsteentjes
- kijke - kijken
- kijke. ik kijk, Gij kekt, wij kijke. - kijken
- kittel - ketel
- klaai - klei
- klaamperd - kleine roofvogel
- klak - pet
- kleeje - kleden
- kleejke - kleedje
- klenne, dieje klenne van ons - kleine (kind)
- kletse - roddelen
- klippel - klepel
- klirmokker - kleermaker
- kloewen (-wen, snel uitspreken) - clown
- Klopkaai - Straatsteen
- klor - klaar
- klorlichten dag - klaarlichte dag
- kloske - klosje
- klottere - Sinterklaas inkopen doen
- knaawe - kauwen
- knelle - knoeien
- knijn - konijn
- Knuirft - Halstarrig manspersoon
- knupsgat - knoopsgat
- knut - knot (dameskapsel)
- kobbel - kabel
- koei - koe
- koeienirre - dwarszitten, beledigen
- koekske - koekje
- koewme, of koome ' ' oo' ' als in NL ' oor' - komen
- koewpe - kopen
- koffie meeï sekraai - koffie met sigorei
- kol - kaal
- kolle kop - kaal hoofd
- kom. "komt gij ok " klinkt als "komde gij ok " - kom (stam van komen in zinsverband)
- koom (oo als in voor) - kom (ww)
- kop - hoofd
- koppeschottel - kop en schotel

- koppijn - hoofdpijn
- kortje - kaartje
- kraant - krant
- kreeuw - snijwond
- krentenmik - krentenbrood
- kreuge - kruiwagen
- kreujje - kruien
- kreuwogge - kruiwagen
- Kriestus - Christus
- krimossie - crematie
- kuister (ui zonder j-klank aan het eind) - koster
- kukke - keuken
- kunnol (de) - kanaal (het)
- kurf - korf
- kuttoewur - kantoor
- kuus - koe
- kuuse - kussen (znw)
- kuuse - zoenen
- kwaam - kwam
- kwaast - kwast
- kwalster - lijsterbes
- kwatta, sjuklaode - chocolade
- kwekke - schreeuwen (als hard roepen)
- kwiebus - vreemd persoon
- kwiek - vlot
- kwiek - vlug
- kwikke - Gewicht schatten handmatig
- kwod - boos
- kwojje - slechte
- laand - land
- laandkort - landkaart
- laangs weerskaante - aan beide zijden
- laast - last
- Langbinder - Boerenkool
- lanterre - lantaarn
- lanterre-pol - lantaarnpaal
- leeje - leden
- leepul - lepel
- lef - leef
- legge. ik leg Gij legt, Ik heb ´m dor tennir geleet. - leggen, neerleggen.
- lelluk - lelijk
- ler, lerre (n) (+n indien gevolgd door klinker) - leer, lederen
- lèrze - laarzen
- lèrzen - laarzen
- levve - leven
- liemenodde - limonade
- lije - lijden
- lippul - lepel
- loakale - lokale
- loewd - lood
- Loewn op Zaand - Loon op Zand (plaatsnaam)
- loewoppe (-woppe kort uitspreken) - lopen
- loewp - loop

- loj - lade
- lojje kaasje - ladenkastje
- lonzen - knikkeren
- loozie - horloge
- lotte betije - beloop, op z'n beloop laten
- Lotte broeklope (o uitspreken als in 'oor') - bangmaken
- lucht "wè ruik ik vur unne lucht hierzo " - geur
- lurke (eigenlijk 'lurke', maar dan zonder de j-klank achter de ui.) - drinken, onsmakelijk
- luuse - lusten (ww)
- maage. ik maag, Gij maag (t), hullie maage. ' ' Dè heet ie bepold nie gemaage van z' n vrouw' ' - mogen (ww)
- maai - mei (maand)
- maast - dennenboom
- maawe - zeuren
- maawert - zeurkous
- manvolluk - mannen
- mèd (è langgerekt uitspreken) - meid
- mee (mee ons) - met (met ons)
- meense, de ee uitgesproken als in "eer" - mensen
- meepessaant - ondertussen
- melluk / romme - melk
- mellukbuus - melkbus
- mène, menne - menen (ww)
- meneer. ' ee' als in NL ' eer' ., meneer den dokter, meneer pestoor, meneer den dirrekteur. - meneer
- menneke - jongen
- merge - morgen
- merl - merel
- Mert - Maart
- mèrt - markt
- Meske - Meisje
- metsel-lèr - metselaar
- mies - mis
- miesdien-nèr - misdienaar
- mieselluk - misselijk
- miest - mist
- mijje - mijden
- mijn - mij
- mijn ' ' Des van mijn' ' - mij
- mik (witbrood) ook 'brood' oo uitgesproken als in 'voor' of de oudere uitspraak brood (fonetisch) 'broewut' - brood
- mikkeman - kaneelbroodje
- mister (schoolonderwijzer) - meester
- moete - hoeven (werkwoord)
- mofferbojne - tuinbonen
- mojje - maden
- mokke - maken
- mombakkes - masker
- mond (de 'o' als in 'rok' - maand
- mond (de 'o' als in 'rok') - maanden (mv)
- motje - maatje
- Mulder - Meikever
- mulder - molenaar
- mulle - molen

- mullekse pap - karnemelkse pap
- mun meens - echtgenote
- munne mins - echtgenoot
- musjien - machine
- muuj, kepot - moe
- muuj, vermuujend - vermoeid, vermoeiend
- naovernaant - gelijkwaardig
- ne kwaaiër - een rochel
- neeje - nee
- nèf (è langgerekt uitspreken) - neef
- neffe - naast
- neptang, ook wel knijptang - nijptang
- nettas - zoals
- nie - niet
- nijpe - knijpen
- niks bezunders, of iets bezunders - bijzonders - niks
- nodderaand - achteraf
- nodderaand - nadien
- noggel - nagel
- nojjor - najaar
- nokkend. de 'o' langerekt. - naakt
- nooi "ik doeget wel zo nooi war" - tegenzin "ik doe het helemaal niet graag"
- nor - na
- normol - normaal
- oew (vr. onz) of, oewe (n) (mannelijk +n indien gevolgd door klinker) - uw
- oew bakkes haawe, of oewe mond haawe - zwijgen
- Oew. (bezittelijk) Er komt een 'e' achter indien het werkwoord mannelijk is. Enkele voorbeelden: oew huis, oew bed, oew geluk. / / oewe thuis, oewe kraant, oewe meevaller. - Jouw
- oewe kop, of oew harses - hoofd
- oewg, oewug, of tegenwoordig ook wel 'oog' met oo als in NL 'voor' - oog
- oewk, oewuk, ok - ook
- oewm, oewme - oom
- oewr (enkv) oewre (mv) - oor
- oewste, oewuste - oosten
- okkelig - akelig
- olienotje - pinda
- omwaase. den omwas - afwassen
- omweer - onweer
- onderweges - onderweg
- ongelukkig keind, ongelukkige meens. - gehandicapt
- ongenojig - ongenadig
- ons Ma, of ons moeder - Moeder
- ons Vodder (o gerekt uitspreken als in kleur 'roze' ., of onze Pa - Vader
- onthaawe - onthouden
- onvuilukke (o uitspreken als in kleur roze) - aanmodderen of doormodderen
- ooverleeje. "oo" als in NL 'oor' - overleden
- òp - gegeten
- opflickere - wegwezen
- opknappe - Bezwangeren
- orrig - eigenaardig
- orrucht - aanrecht
- ossum, ojjum. - adem
- oud. ' ' Ge zet al unnen aawe meens, want honderd dè ies oud war' ' ' ' - oud

- overdags (de 'o' uitspreken als oo in 'poort') - overdag
- overhaawe - overhouden
- overnieuw - opnieuw
- pakkendrogger - bagagerek
- pappegoi - papegaai
- peejestaamp - hutspot
- peetekeind - petekind
- per - peer
- perdestert - paardenstaart
- perre - peren
- perrepluuj - paraplu
- pèrs (è langgerekt) - paars
- pertijke - wedstrijdje
- pestoewur - pastoor
- piedief - koolmees
- piekeldraad - prikkeldraad
- pier - worm
- piese - pissen
- pilske - pilsje
- plaank - plank
- plaant - plant
- Plaats ten westen van Waalwijk. Vermoedelijk vernoemd naar de voorloper van Waalwijk ' Gansoyen' ten noorden van het huidige Waalwijk. Dus, niet Gansoyen zelf, maar ' bij' ' (Gan-) soyen' - Besoyen
- plekbaand - plakband
- plekke - lijmen
- plekke - plakken
- pliesie - politie
- pliesiegent - politieagent
- plot - plaat
- plotje - plaatje
- plots - plaats
- poasbloem - narcis
- poelepetoat - parelhoen
- poelepétót - parelhoen
- poewit. (-wit snel uitspreken) - poot
- polling - paling
- poltje - paaltje
- pootje bojje - pootje baden
- por., de ' o' -klank langer aanhouden - paar
- potter, o als in kleur ' roze' - pater
- praai - prei
- prakke - fijnmaken
- prakkezeere - piekeren
- prottestaans - protestant
- puuwt - gierigaard
- raze - roze
- reeje - reden
- reggun - regen
- repen - hoepelen
- rijf - hark
- rijve - harken
- roddiejo - radio
- roddiejoo - radio

- roewd - rood
- roewke - roken
- rojje - raden
- rokke - raken
- ruure - roeren
- ruuste - rusten
- schaaie - scheiden
- schèl - scheel
- scher - schaar
- schermeske - scheermesje
- scherre - scheren
- schet nou gaaw - daar ga ik niet in mee
- schille. ' ' Wè kan mijn dè schille' ' - schelen
- schoewn - schoen (ev mv)
- schoiluk - Duur in het gebruik
- schojjelluk - duur (in gebruik)
- schomme - schamen
- schorstinvegger - schoorsteenveger
- schotse - schaatsen
- schotse - schaatsen (ww) (znw)
- schotteldoek - keukendoekje
- schotteldoek - vaatdoek
- schotteltje - bordje
- schouw - schuw
- schouw, ruig, vriej. - stoer
- schown meske - knap meisje
- schrewe, jaanke - huilen
- schup - schop
- siegor - sigaar
- siegret - sigaret
- siesies - snijworst
- Sinturreklos - Sinterklaas
- sjeeze - hard rijden
- sjekske - shaggie (sjekkie)
- sjol - sjaal
- sjukklotje - chocolaatje
- sloewt - sloot
- sloi - Sla
- slojke - slootje
- slon - slaan
- slooike springen - slootje springen
- sloppe - dagdromen
- sloppert - slaper
- smeeje - smeden
- smerges - 's morgens
- smerre - smeren
- smokkeluk - smakelijk
- snaachs - 's nachts
- snaawe - snauwen
- sneeke - sneetje
- snoepke - snoepje
- snor (gerekt uitspreken) - snaar
- snotlap - zakdoek

- snotpin - klein kind
- sokkelapper - flauw iemand
- sovves - 's avonds
- spisiejist de - specialist
- sporpot - spaarpot
- sporre - sparen
- spouwe - overgeven
- spouwe, kwaaiere - spugen
- spuklaosiemannekes - speculaasjes
- spulle - spelen
- spulleke - goed materiaal
- spulplots - speelplaats
- stasjion - station
- stert - staart
- stiejn - steen
- stoep - trottoir
- stoewom - stoom
- stoi (hij stoi recht) - staat
- stoof (oo als in voor) of ook wel uitgesproken als ' stoe-woof' - houtkachel
- streupe, de eu als in 'beurs' - stropen
- stiejip - streep
- strije - strijden
- strooi - stro
- strot - straat
- sturm - storm
- sund - jammer
- sunt - zonde
- taante - tante
- tas - kopje
- te grozze vatte - beetnemen
- tèètelechtig - aanstellerig
- tevreeje - tevreden
- tiejin - teen
- tije - tijden
- toewm - toom
- toffellokke - tafellaken
- Tol (eigenlijk ' taal' met de aa gerekt uitgesproken als de o, in de kleur ' roze') - Taal
- tort - taart
- toven-nèr (de o afgeplat uitspreken als in 'oor') - tovenaar
- traktement - zakgeld
- trèèn - trein
- trul - mond, hangend
- trul - snoet
- truug - terug
- truuguit - achteruit
- truugvijne - terugvinden
- tullefon - telefoon
- tullefoon (oo als in ' boor') - telefoon
- tullevizie - televisie
- tummot - tomaat
- tuuse - tussen
- tuuter - toeter
- twolf - twaalf

- twolluf (o-klank oprekken) - twaalf
- un (goei) burt geven - schoonmaken
- un aaw meens - oude vrouw
- un bakske thee / koffie, of un tas thee / koffie. - kopje thee / koffie
- un bakske vatte - koffie drinken
- un dooie - overleden persoon
- un hollewaai - lichtzinnige vrouw
- un kiest, of verkleinwoord: kiesje - kist
- un meske - meisje
- un Montag, un mondaggemiddag, un mondaggenovvend, un mondaggemerge - Maandag
- un muus - mus
- un onderdurke - klein mensje
- un perd - een paard
- un potje korte - kaartje leggen
- un sjekske - shaggie, sjekkie
- un tutje - fopspeen
- un Zotterdag - Zaterdag
- unne frottert - prutser
- unne grappemokker - grappenmaker
- unne groewte mond. (of) unne groewte smoel (of) un groewt bakkes. - grote mond
- unne Kaaibaand - stoeprand
- unne kloпкаai - straatsteen, klinker
- unne leer - ladder
- unne Loonse - iemand uit Loon op Zand
- unne mulder - Hooiwagen (insekt)
- unne puut - zuinig persoon
- unne schaaï - haarscheiding
- unne schowinne vent (winne in schowinne snel uitgesproken) - knappe man
- unne vaaw - vouw
- unne vèrkesblos - varkensblaas
- unne vies - Een vis
- unne voddboek - vaatdoek
- unne vrimde - vreemdeling
- unne werkmeens. 'ee' als in NL 'eer' - arbeider
- unne, un (unne kan afgekort worden naar 'ne)
- unne voor mannelijke zelfst. naamwoorden
- un voor vrouwelijke en onzijdige zelfst. nw) - een (lidwoord)
- unnem brojerd - prutser
- unnen aawe meens. 'ee' als in NL 'eer' - oude man
- unnen bijzit - bijvrouw
- unnen bijzit - minnares
- unnen broekhannes - onhandig persoon
- unnen halve gorre - raar persoon
- unnen hoge zije - hoge hoed
- unnen hond - hond
- unnen orrige - vreemd persoon
- unnum bijdehaandte - slimmerik
- vaastbijnde - vastbinden
- vaasthaawe - vasthouden
- vandog - vandaag
- vantevurre - vooraf
- vantevurre - voordien
- vastenaovend - carnaval

- vatte - aanpakken
- vatte - nemen
- vatten - pakken
- vèchte (de è langgerekt uitspreken) - vechten
- veftien - vijftien
- veftig - vijftig
- vegge - vegen
- vekaansie - vakantie
- velling - velg
- ver - veer
- verbijnde - verbinden (wond)
- verbol - verbaal
- vergitte - vergeten
- verhol - verhaal
- verinnewere, ver-inne-were - vernielen
- verk - Vork
- verke - varken
- verlaaie - verleiden
- verleeje - verleden
- vermije - vermijden
- vermok - ontspanning
- vern (e) uken - belazeren
- verpeste - verwennen
- verrojjert - verrader
- verwerming - verwarming
- verwerre-ming - verwarming
- verwond (o uitspreken als in kleur ' roze') - verwaand
- Veur de sekuurighet - Voor de zekerheid
- viese - vissen
- vlaai - vla
- vlagger - Grensrechter
- vliegmessjien - vliegtuig
- vliejis - vlees
- vliering - zolder
- voeiere - voeden
- vógevuur - vagevuur
- voor - scheur (in de grond)
- vortzo - binnenkort
- vrat - wrat
- vriejit (als wreed) - stoer
- vrije - verkering hebben
- vrijer - minnaar
- vringe - wringen
- vrogge (o langgerekt als in kleur ' roze') in verleden tijd: gevorgge. - vragen
- vrouwvolluk - vrouwen
- vrukke - wrikken
- vruute - wroeten
- vuilak - viezerik
- vuilesbak - vuilnisemmer
- vuilukke - knoeien
- vujjordag - verjaardag
- vur - voor
- vurjor - voorjaar

- vurk - vork
- vurkaant - voorzijde
- vurkoome, de 'oo' als in NL 'oor' - voorkomen
- vurm - vorm
- vurrig - vorig
- vurrige week. ' ' ee' ' als in NL ' eer' - vorige week
- vurrinnewirre - kapotmaken (tuin, akker)
- vurstaon - begrijpen
- vuule - voelen
- vuurke stoke - vuurtje maken
- waachte of wochte - wachten
- Waai - Waai
- waai - weide
- waar 'ik waar er nie' - was
- waase - wassen
- waawelle of saawelle - wauwelen
- Waawulle - geheime informatie doorvertellen
- wabblief - Wat zegt u
- walg-end - klier (pers.)
- wallige - vervelen
- wallugen - klieren
- war (veelvuldig in gebruik als stopwoord), ook wel 'warre' - nietwaar
- war, of warre - hoor, stopwoord als in 'ja hoor'
- wauwelear - onzin praten
- wauwelear - veel praten
- weer. kwoj weer, goei weer. - weer (meteorologisch)
- weljat! - welja!
- welnent! - welnee!
- wend - wind
- wenter, ook winter - winter
- werm - warm
- wester - wat is er
- wete. Ik wit, hullie wete (eerste e als in ' ' eer' '), ik wies (vt) in oud-Wolluks: ' ' wiejitte' ' - weten (ww)
- widdeman (unne) - weduwnaar
- widdevrouw ('n) - weduwe
- wieleke - wieltje
- wies - wist (vt van weten)
- wiesulle - wisselen
- wij - wij
- wijd - ver
- wije - wijden
- wit ik veul - ik weet het niet
- Witte gij ut? - Weet jij het?
- witte wel - weet je wel
- wogge - wagen
- wogge, de 'o' als in de kleur roze. - auto
- Wolk - Waalwijk
- Wolluk - Waalwijk
- wollukse - waalwijkse
- worhed - waarheid
- worvur - waarom
- wossum - wasem
- wotter - water

- wozzig - wazig
- zaacht - zacht
- zaddoek (unne) - zakdoek
- zalle - zullen
- Zamme - Zullen wij
- zeeje - zeden
- zeg. ik zeg, hij zee, wij / hullie zegge, d'r ies gezeet. (in 'gezeet' de ee als in 'beer'. - zeggen
- zeum "eu" als in NL 'geur' - zoom
- zeume, eu klinkt afgeplat als in 'beurs' - zemen
- zevere - zeuren
- ziejip - zeep
- zieltogen - wakker liggen
- zije - zijden (stoffelijk bijv. nw)
- zod - zaad
- zoddel. 'o' langgerekt uitspreken. - zadel
- Zoft - zacht
- zogge - zagen
- zooie - aanrommelen
- zool, met oo als in 'oor' - zool
- zult - hoofdkaas
- zurg - makkelijke stoel
- zuuke - zoeken
- zuurke - zuurtje
- zuuster - verpleegster
- zuuster - zus
- zuut - zoet
- zuvve, zeuve, de eu klinkt als in 'zeur' - zeven
- zwetse - onzin vertellen
- zwetsert - leugenaar
- zwetsert - onzin verteller
- zwiejip - zweep

10 opmerkingen

- 'oe' wordt in Waalwijk bijna altijd uitgesproken zoal oe in 'boer'. Uitzonderingen zijn oe in boek, moet, stoet.
- Bij een vraag aan de persoon die met gij of gullie aangesproken wordt / worden, wordt er -de of -te aan het werkwoord geplakt, volgens de regels van `het kofschip`, b.v. : wilde (gij) da Hedde gullie da gezien Luuste gullie da madde gij da wel
- De aa wordt in het Wolluks uitgesproken als de letter O in (de kleur) Roze. Vaak geschreven als 'ao' of 'oa', stroat, bloaze enz., Strot en Blozze, benadert de klank beter, alleen de O moet dan wat opgerekt worden uitgesproken, zoals in de kleur 'Roze'.
- De eu-klank is in het Wolluks altijd de afgeplatte eu zoals in het woord 'beurs'. De klank benadert de klank van de u zoals in het woord 'put', maar dan langer gerekt, zoals dus in 'beurs' Bijv., het getal 7 wordt niet Hollands uitgesproken 'zeujven', maar zonder de j-klank aan 't eind.
- De oo klank is in het Wolluks tegenwoordig vaak afgeplat naar oo als in oor. De authentieke klank is veel moeilijker aan te leren. In 'boom' klinkt dan de oo als 'boewom', waarbij -wom heel kort is. Een ander voorbeeld is 'doos'. Kan afgeplat met oo als in 'oor', maar hoort eigenlijk te klinken als 'doewis', met -wis heel kort. Zo ook in 'brood', kan afgeplat met oo als in 'oor', maar de authentieke klank is 'broewid', met -wid heel kort.
- In de lijst met woorden staat:
Hooiwagen, in Waalwijk

“mulder” genoemd. Volgens mij klopt dit niet. Een meikever wordt in Waalwijk Mulder genoemd.

- Vroeger werd ook in het Algemeen Nederlands 'Bandkei' gebruikt. Door migranten werd dit abusievelijk op z'n Waalwijks uitgesproken als baandkaai. Linguistisch geschiedkundig onderzoek onder ouderen autochtone Waalwijkers, heeft echter vastgesteld dat de oorspronkelijke benaming 'Kaaibaand' is.

- Wanneer het over iemand anders gaat en er wordt naar hem verwezen, dan komt vaak 'de' of 'den' voor z'n naam. Wanneer de naam met een klinker begint, dan komt 'den' voor de naam. Begint de naam met een medeklinker dan 'de' voor de naam. Enkele voorbeelden: den Henk, den Ad, den Hans. de Kees, de Sjaak, de Toon, de Cor. Bij vrouwen is dit niet van toepassing. Verwijzend naar de eigen vrouw heeft men het vaak wel over 'ons vrouw', zoals ook in 'ons Ma'. Voorbeelden: Ons Marie, ons Toos, ons Fien. Wordt verwezen naar een lid (of eigendom) van een andere dan de eigen familie dan is de aanduiding jullieje bijvoorbeeld jullieje Kees. Begint de naam of of eigendom met een klinker of een h wordt het julliejen zoals julliejen Antoon en julliejen hond. Is de naam een vrouw of het woord onzijdig of verkleinwoord dan wordt het jullie bijv: jullie Toos, jullie dak jullie paard, jullie Jantje

- repen is het Waalwijkse woord voor hoepelen. Smid Fer van Osch maakte de beste repen

- ´un´ voorzetsel voor vrouwelijke en onzijdige zelfstandige naamwoorden.

´unne´ voorzetsel voor mannelijke zelfstandige naamwoorden.

Voorbeelden: unne muur, unne man, unne kraant.

un huis, un vrouw, un toffellokke.

OPMERKING: Wanneer het daaropvolgende woord begint met een klinker of een h, dan komt de letter n achter unne. Voorbeelden:

Unnen aauwe muur, unnen opa, unnen asbak unnen hond.

Dit woordenboek 'Waalwijks' is samengesteld door bezoekers van www.mijnwoordenboek.nl. Heeft u zelf ook woorden of ziet u fouten? U kunt die dan zelf toevoegen en verbeteren op de website, of laten toevoegen door een handige kennis.